

saadan Kasse, denne vilde antage saadanne Dimensioner, at Administrationen deraf vilde blive overordentlig vanskelig — ikke at tale om, at naar den skal omfatte baade Villige og Uvillige, vil det blive en Opgave, som vil blive temmelig udsælselig, hvorledes man skal faae Bidragene ind — saa er det ogsaa klart, at det vilde være noget haardt, om man under alle Omstændigheder vil tiltage sig en Myndighed til at afgjøre, om dette nu er den heldigste og bedste Anvendelse, som den Paagjældende kunde gjøre af de Indtægter, han ikke ligefrem behøver til Tilfredsstillelse af sine nærmeste Livsforønsødheder. Det vilde være haardt, dersom man ved et saadant tvungent Bidrag til Alderdomsforsørgelseskassen skulde kunne forhindre en Mand fra at udvide sin Bedrift paa en saadan Maade, at den giver Udbytte til en bedre Stilling for ham for Fremtiden. Det vilde være meget haardt, om man ved en saadan tvungen Udskrivning af hans isoreveien tarvelige Indtægter skulde sætte ham ude af Stand til f. Ex. at understøtte sine Børn, at sætte dem i Vej, hvorved han vilde opnaa en Lettelse i den Byrde, der ved deres Forsørgelse ellers vilde blive paalagt ham. Men de Grunde, der af denne Del af Arbejderkommissionen ere ansættede for at vælge denne Vej, ere i sig selv heller ikke meget indlysende. De udtale væsentlig, at det er den eneste Maade, de kjende, hvorpaa man kan staae Sagen en saadan Udbredelse, at den virkelig kan bestaa. De ansøge nogle Paralleler, som ikke ere overmaade træffende, nemlig at der paalægges Statens Bestillingsmænd Bidrag til en Art Selvpensionering, at Statens Embedsmænd have en Pligt til at sikke deres Enker en Forsørgelse, og at man ved Siden deraf kjender, at afskillige private Fabriker og lignende Anstalter paalægges deres Arbejdere at lægge noget Bidrag til Side til deres Alderdomsforsørgelse. Men her glemmer man, at der paa alle disse Punkter er Frivillighed tilstede; og det er jo netop det Væsentlige, at det her beror paa Frivilligheden, om de Paagjældende i det Hele ville indlade sig paa et Forhold, der paalægger dem en saadan Tvang som den, her er Tale om. Jeg vil ganske vist finde særlig Betænknelighed ved, ja, jeg vil ligefrem ikke turde gaa ind paa at foreslaa, at der anvendes en saa gennemgribende Tvang imod en hel Samsundsklasse. Flertallet i Arbejderkommissionen har tyet til det Middel, som bliver det almindelige, naar man staar overfor vanskelige løselige Opgaver: Staten maa lægge Høj til. Jeg vil nu heller ikke sige, at det vilde være nogen uafviselig Forordning, at Statskassen kom til paa virksom Maade at bidrage til Oprettelsen af en saadan Kasse, naar det var givet, at man derved kunde opnaa, hvad man vilde. Arbejderkommissionen har ogsaa derfor opgivet Tanken om Tvang, men den vil lokke Befolkningen til den Selvhjælp, som ligger i at sørge for

sin Alderdom, ved at tilbyde Tilskud fra Statens og Kommunens Side, og derved, at Folk ville kunne erhverve den Fordel, som skulde ligge deri, at Staten bidrager den betydelige Del, der skal til, for at de kunne sikkes et nogenlunde anstændigt Tilskud, naar de ere komne til en vis Alder. Men der opstaar allerede der en betydelig Tvivl, som forekommer mig at være i højeste Grad vel begrundet, og derfor truende det hele System, nemlig den: Er det muligt at faae Folk til frivillig at gaa ind paa at afse endel af deres daglige og tarvelige Indkomster? Kunne de gjøre det, ere Forholdene i Arbejderstanden saaledes, at disse Mennesker, der, som man siger, leve fra Haanden og i Munden og ikke uden den største Besværighed kunne komme igennem med hvad de have, og som kun kunne have de daglige Fornødenheder for Die, skulde kunne have Blifket fæstet paa en Tid, som de maaste aldrig opleve? Mand paa ca. 30 Aar, der have Kone og Børn, som de med Nød og neppe tarvelig kunne føde, have sjelden deres Opmærksomhed henvendt paa, hvorledes de skulde kunne komme ud af det, naar de ere 60 Aar gamle. Det er min bestemte Opfattelse, at man med overmaade stor Vanskelighed vil kunne faae Folk til at vise den Resignation, der ligger i at underkaste sig yderligere haarde Vilkaar end dem, som de allerede leve under, for at tænke paa en Tid, der ligger saa langt borte. En ganske anden Ting er det, at der er en stor Beredvillighed til at gaa ind paa Sygkasser og Sligt, som ligger nærmere for Haanden; den Hjælp, som de først skulde nyde godt af, efterat deres Liv er forsvaavidt forbi, og efter saa mange Aars Forløb, den fæste de ikke deres Dine paa. Sandsynligheden er i høj Grad for, at langt færre, end man maatte ønske, ja, langt færre, end man maaste skulde antage, ville underkaste sig det Savn, som er forbundet med at give en Del af den ringe daglige Indtægt til Selvforsørgelse i Alderdommen. Og hvem er det endelig, der vil give Tilskud? Det vil ikke være de Medlemmer af Samsundet, som man kalder Proletariatet. Det vil ikke være de Medlemmer af Samsundet, som ved haarde Vilkaar og uselvfølgelig Stilling ere komne i det ulykkelige Forhold, som det ærede Medlem ogsaa beskrev, at de forsælde til Nydelse af stærke Drikke, de maa søge deres Opriktning ved Noget, og saa slaa de sig til Flakten, som man siger; det bliver ikke dem, som leve under de mest betrængte Forhold, det egentlige Proletariat, nei, det bliver de bedre Stillede, de, som have Diet mere henvendt paa deres Fremtid, de, som ogsaa paa andre Maader ere istand til at sørge for deres Alderdom, for at de ikke skulde falde fattigvæsenet til Byrde, de altsaa, som ikke behøve det, bliver det, som Staten kommer til at yde Tilskud til for deres Forsørgelses Skyld i Alderdommen. Men de, som nærmest trænge til det, de, for hvem Foranstaltningen egentlig skulde træffes, komme